

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

LII. METAL. 261 (552) N. Telephone: EVergreen 7-7840

BROOKLYN, NEW YORK, ANTRADIENIS, 1938 M., LAPKRITIS-NOVEMBER 15 D.

Išsivijos spauda ne vien iš s kelbimų gyvena, bet dalinai ir iš parengimų. Artinantis žiemos sezonui, pagalvokite, kaip parengti savam laikraščiu, savo kolonijose pramog...

ŠIANDIEN

Lenkai siūdo vengrus Vokiečiai lenkams nepritaria Imperijos žūsta, tautos lieka Sovietija kryžkelėje

VYT. SIRVYDAS

Čekoslovakijos nelaimės dar nepasibaigė. Vengrų kareiviai užima Slovakijos ir Rusinijos kraštų šmotus. Gyventojai, kurių milžiniška dauguma čia vengrai, sakoma, kareivius patintinka su ašaromis. Mat, įvykdoma obalis, kuriuo vengrai per 20 metų gyvena: "nem, nem, soha" (ne, ne niekadus, "mes be Vilniaus nenurimsim!")

Tačiau, greta teisėto vengrų sugrįžimo vengrų valdžion einą ir imperialistinio pobūdžio grobuoniška veikla. Vengrų minios, sakoma, šaukia: "norime daugiau žemių, norime bendros sienos su Lenkija!" Šis šūkis randa atgarsio kitoje plėšikiškais tikslais besigaivinančioje tautoje — lenkuose. Kurjer Poranny, pavyzdžiui, sakoma rašęs:

"Vengrija neužilgo privalės dar žingsnį žengti ir pasiimti už jos sienų pasilikusį siaurą žemės plotą".

Lenkų minios daužė ukrainiečių laikraščio Dilo langus Lwove, užplūdino Lenkijos ukrainiečių eisenas ir susirinkimus, kuriuose ukrainiečiai reikalavo savęs apsisprendimo teisės plešomai Rusinijai.

Rusinijoje, — kaip žinoma, gyvena ukrainiečių kraujo tauta, vadinama Karpatų rusais. Jie dabar, po Munchio tarimų, įgijo iš Čekoslovakijos autonomiją. Tiesa, Vokietija ir Italija, savo "arbitravimu", atėmė iš rusinų visus didžiuosius krašto miestus, palikdami veik grynus ūkių ir miškų laukus ir Karpatų kalnus. Tačiau, čia pirmą autonomiją ukrainiečių valstybė pasaulyje! Čia gali būti pradžia to didelio istorinio darbo, kuris dar turės įvykti ir padaryti iš 40 milijonų ukrainių vieną nepriklausomą valstybę.

Lenkija turi pavergusi apie 5 milijonus tų ukrainių. Štai, kodėl lenkų minios ir laikraščiai vengrus ragina "baigti darbą" — reikiama panaikinti tik ką užsimezgsų ukrainiečių valstybinį diegą. Bet Vokietija, kaip jau neskyk nurodėme, matyti, Lenkijos sustiprėjimo nenori. Oficialė jos žinių agentūra, matyti lenkų laikraščiams atsakydama, nurodė:

"Vienos mieste padaryta arbitravimą kai kurie svetimų valstybių laikraščiai skaito tik pirmu žingsniu klausimą išrišti. Vokietijos oficialūs rateliai, tačiau, primygtinai pabrėžia, kad arbitravimas padarė galutiną, ne laikiną, išrišimą".

Džiaugsmo ašaromis, kuriomis, sakoma, Čekoslovakijos vengrai Vengrijos kareivius ir vadą Horthy sutiko, tik įrodo faktą, kad per 20 metų Čekoslovakijos vengrai nevirto nei čekais, nei slovakais. Jų nutautinti nebuvo galima. Austrija per 300 metų nenutautino čekų, Lenkija per 220 metų nenutautino lietuvių, Rusija per 120 metų nenutautino lietuvių, latvių ir estų.

Sakysit, Vokietijai pavyko istautinti Rytų Prūsijos lietuvių? Tiesa, bet jiems atėjo du smarkūs pagelbininkai. Viena, kryžikiai veik išskerdė už savo laisvę atakliai kovojusius prūsus; antra, po taip vadina 30 metų karo Europoje,

SEKMINGAS IR IŠPŪDINGAS VIENYBĖS BANKIETAS

Pereitą sekmadienį, lapkr. 13 d., įvykęs VIENYBĖS bankietas buvo visais žvilgsniais sekmingas. Rinktinės publikos atsilankė žymiai daugiau, negu rengėjai tikėjosi — 200 su kaupu. Iš anksto vietos neužsisakusių ir vėliausiai atėjusių nemažas būrys vienybininkų į bankietą įeiti negalėjo, nes rengėjai nebuvo pasiruošę tiek netikėtų svečių valgiais aprūpinti.

Į bankietą atvyko svečių net iš tolimesnių kolonijų, būtent: Pijus W. Birštonas iš Shenandoah, Pa., Pranas Ginkus iš Baltimoro, Md., Jonas Zemanstauskas ir Kazys Strikulis iš Waterbury, Conn. Taip pat skatlingai bankiete dalyvavo gerieji vienybininkai iš Ilgosis Salos (Long Island) ir New Jersey valstybės.

Laikė vakarienes išpildyta išpūdinga programa, kurios metu Lietuvos generalinis kon-

sulas pulk. J. Budrys įteikė Lietuvos Valstybės paskirtus D. L. K. Gedimino ordinus vyriausiam VIENYBĖS redaktoriui Stasiui E. Vitaičiui ir SLA sekretoriui bei VIENYBĖS leidėjų korporacijos nariui dr. Matui J. Vinikui. Visa eilė svečių pasakė gražias kalbas, gauta visa eilė pasveikinimų laiškais ir telegramomis.

Plačiau apie šį mūsų dienraščio sekmingą bankietą bus aprašyta sekanciuose VIENYBĖS numeruose. Šia proga tegalime trumpai pranešti visų vienybininkų žinią, šią linksimą žinią, kad mūsų dienraštis turi didelio pritarimo ne tik vietos ir artimų apylinkių kolonijų, bet ir visų tautiniai nusistačiusių Amerikos lietuvių. VIENYBĖS štabas ir leidėjai džiaugiamės tokiu nuostingu dienraščio prietelių ir rėmėjų pritarimu ir visiems širdingai dėkojame už taip gausų atsilankymą į VIENYBĖS bankietą.

Naciai išardė katalikų šventę

MUNCHENAS. — Tūkstančiai katalikų, kurie buvo susirinkę atvirame ore klausyti iškilmų — nukentėjo nuo Muncheno nacių gaujų, kurios visokiais būdais stengėsi tas iškilmės išardyti.

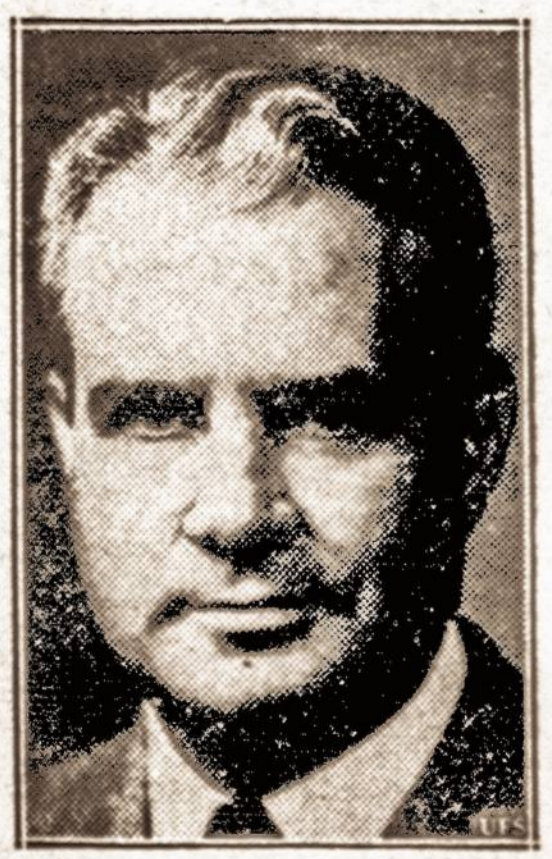
Iškilmės prasidėjo Sv. Petro bažnyčioje — religiskomis apeigomis, kuriose turėjo dalyvauti kardinolas Michael von Faulhaber. Deja kardinolas von Faulhaber iškilmėse nedalyvavo, po puolimų, kuriuos ant jo padarė Bavarijos vidaus reikalų ministeris Adolfas Wagneris, pareikšdamas, kad savo dalyvavimu jis pakenktų sekmingai šventei, nes naciai pamatė jį momentaliai suruostų kontra-demonstracijas prieš katalikus.

Keliems tūkstančiams katalikų bažnytinių apeigų būnant atvirame ore, prie Hubert Gerhard paminklo ir pradėjus giedoti, keliolika nacių grupių, laukusių ištisą vakarą pamatė jį momentaliai suruostų balsais baubti.

Atvykusi policija vietoj sulimti triukšmadarius, bet ji suėmė kelis katalikų demonstracijos dalyvius.

KAUNISKIAI ŽYDAI

KAUNAS. — Kauno žydams telegramomis iš Palestinos pranešė, kad kovojant su arabais Palestinoje nušauti iš Kauno ten emigravę žydai Bencionys Gradis ir Dovidas Siberis.

John W. Bricker, republikonas, išrinktas Ohio valstybės gubernatorium

Atsisveikina savonorius. — Išardžius tarptautinę brigadą, kuri ilgą laiką kovojo Ispanijos lojalistų pusėje, lojalistų premjeras Juan Negrin pasako atsisveikinimo kalbą paskutiniame svetimšalių savonorių parade prieš jėms išvažiuojant.

SUKILĖLIAI SAKOSI VALDĄ DIDŽIUMĄ EBRO UPĖS FRONTO

HENDAYE. — Sukilėlių kariuomenės vadovybė praneša, kad sekmadienyje jos kariuomenės dalyk pasistumdė daugiau kaip keturias mylias į lojalistų valdomas teritorijas Ebro fronte tuo paįmdami visų svarbiausių kelių, šiame fronte, valdymą į savo rankas. Sukilėliai taipgi praneša, kad jie užėmė vieną labai svarbų strateginį punktą Paumares, kuris yra aštuonių mylių atstumu nuo Gandesa.

Paimdami geriausių kelių kontrolę į savo rankas sukilėliai paliko lojalistams tik antros rūšies kelius, kurie Ispanijoje yra blogi ir koks nors greitas susisiekimas jais nėra įmanomas.

Sekmadienio mūsųose lojalistai prarado daug kariuomenės, ginklų ir teritorijos bei amunicijos. Ebro fronto mūsųose pasiekus laimėjimus sukilėlių naudai sekė ir du laimėjimai pasiekti žiemų rytinėje Ispanijoje.

KAUNAS. — Į Kauną atvyko olandas žurnalistas "Nieuwe Rotterdamse Courant" redaktorius dr. A. De Graaff.

Herbert R. O'Connor, demokratas, išrinktas Marylando valstybės gubernatorium.

Žydų persekioimai pėsimeitė į visą Vokietiją

BERLYNAS. — Prieš kelias dienas prasidėjęs Berlyne žydų persekiojimas ir jų turto naikinimas, pėsimeitė į visą Vokietiją. Kiekvienam Vokietijos miestelyje naciai rengia anti-semitines demonstracijas, daužo žydų krautuvių langus ir naikina kitokį žydams priklausančią turta. Viso to pasekoje daugelis žydų nusizudė. Kiti visokiais galimais ar negalimais būdais bando pabėgti iš Vokietijos į kitas Europos valstytbes, kas retai jiems pasiseka. Kiekvienas pagautas bėglys uždaromas į koncentracijos stovyklas.

Kelionių biurų direktorių suvažiavimas Paryžiuje

PARYŽIUS. — Lapkričio 15 d. Paryžiuje įvyks visų kelionių biurų direktorių suvažiavimas, kurį kviečia Prancūzijos geležinkelių valdyba. Į suvažiavimą yra pakviestas ir Lietuvos Geležinkelių Kelionių Biuro vedėjas.

Istatymas normuojas alkoholikams už darba atlyginimo išmokėjimą

KAUNAS. — Darbo Rūmų iniciatyva sukvietas įvyko pasitarimas, kuriame aptarti būdai iš darbininkų tarpo šalinti girtavimą ir padėti į sunkumų patekusioms alkoholikų šeimoms. Šiame pasitarime nusėimoms. Šiame pasitarime nutarta sudaryti nuolatinę komisija. Be to, išskeltas klausimas, kad būtų išleistas atitinkamas įstatymas, normuojas išmokėjimą, kad būtų jų šeimoms apsaugotos nuo tų sunkumų, į kuruos dažnai dabar patenka. Tokio įstatymo projektą paruoš Darbo Rūmai. Taip pat pasitarime buvo priimtos atitinkamos rezolucijos.

"DIKTATORIUS" JOHN LEWIS NESUTINKA PAKVOTI C.I.O.

American Federation of Labor prezidentas Green ruošiasi atsakyti į Lewis užmetinėjimus

PITTSBURGHAS. — "Visų darbininkų vieningumas turi būti pasiektas neauktojant tų industrijos unių, kurios jau senas laikas ka'p, egzistuoja", pareiškė John L. Lewis, Committee for Industrial Organization viršininkas. John L. Lewis vėl padarė viešą pareiškimą apie šiandieninę CIO užimamą poziciją, kurios ji laikosi taikos derybose su American Federation of Labor.

Siame pirmame jo viešame pareiškime, kurį jis padarė prieš prasidedant pirmai konstitucinei CIO konvencijai, John L. Lewis kaltina AFL už sulaužymą taikos derybų pereinamųjų metų gruodžio mėnesyje. Ši pirmoji CIO konstitucinė konvencija prasideda šiandien Pittsburghe.

"Mes nenorime iš mūsų CIO padaryti antrą Čekoslovakiją, kuri buvo paneigta ir suskaldyta, panašiu jėgų kurios irgi buvo užsidedę taikos kauke, nors tos taikos norėjo pasiekti mūsų sąskaiton" — pareiškė John L. Lewis.

John L. Lewis pareiškė, kad jis joki būdu nesutiksias pakvototi CIO unių, kad sudarius

taiką su AFL. Jis pareiškė, kad CIO šiuo metu turinti septynis milijonus trisdešimt septynis tūkstančius aštuonis šim-

John Lewis, C.I.O. vadas.

tus septyniasdešimt septynis narius, kuri yra didelė "kariuomenė", kad tęsti iki šiol vestą kovą su visokiais gaivalais, kurie troško ją panaikinti.

American Federation of Labor prezidentas Green diskusuoja šiuos jam ir jo vadovaujamai federacijai padarytus užmetinėjimus, į kuriuos netrukus, manoma, kad jis pasiūstengs atsakyti.

LANDONAS ATSTOVAUŠ AMERIKĄ LIMA KONFERENCIJOJ

WASHINGTONAS. — Delegacija atstovaujanti Jungtines Amerikos Valstybes atstovijoje tarptautinėje Amerikos valstybių konferencijoje, kuri bus Lima mieste, Peru valstybėje, valstybės departamento buvo paskirta šiandien. Ši konferencija įvyks gruodžio mėnesio 9 dieną.

Amerikos delegacijai vadovaus valstybės departamento sekretorius Cordell Hull ir keli kiti šio departamento valdininkai. Paskelbtosios delegacijos sudėtis davė kelis netikėtumus — kandidatus, kurie pirmą kartą atstovaus Ameriką užsienio konferencijose.

Vienas iš delegatų, kurio niekas nesitikėjo yra Alfred Landonas, buvęs republikonų kandidatas 1936 metų prezidento rinkimuose. Antras, tai John Lewis dukte, kuri vos tik 20 metų amžiaus.

VYČIO KRYŽIAUS KAVALIARIŲ ŽINIAI

KAUNAS. — Vyčio Kryžiaus Ordino Taryba praneša, kad Kariuomenės vadas kviečia visus Vyčio Kryžiaus ordino ir Vyčio Kryžiaus kavalerius, kaip kariuomenės svečius, dalyvauti Kaune jos 20 metų sukaktuvinėje šventėje lapkričio 23 d.

Antanas Smetona globos inžinierių ir architektų kongras

KAUNAS. — Spalių 28 d. antrojo Lietuvos inžinierių ir architektų kongreso rengimo komiteto pirmininkas inž. K. Sakenis, inž. Čiurlys ir architektas Landsbergis, atsilankė pas Respublikos prezidentą Antaną Smetoną ir jį rengėjų vardu pakvietė globoti lapkričio 24—26 d. įvykstantį inžinierių ir architektų kongrasą.

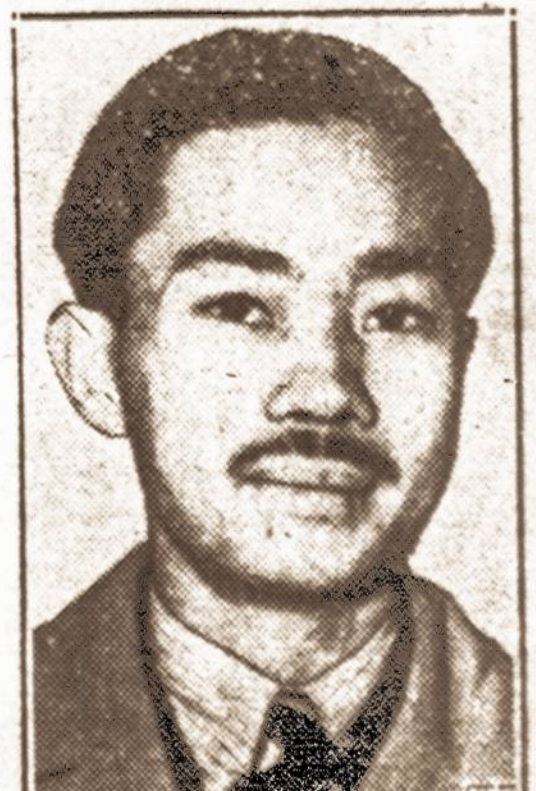
TELEGRAMOS IŠ LIETUVOS

VILNIUS. — Apie 100 Vilniaus lietuvių studentų pasiuntė Lenkijos prezidentui memorialą, prašydami grąžinti lietuviams švietimosi ir kultūrinės teises.

KAUNAS. — 1939 metų Lietuvos valstybės biudžetas su projektuotas 368,691,171 litų sumai. 1937 metų biudžetas buvo 329,900,000 ir 1938 metų — 346,808,000.

KLAIPEDA. — Po eilės demonstracijų Klaipėdos vokiečiai kiek apribo. Rinkiniame vokiečių 29 kandidatų sąraše Neumanas išstatys pirmuoju kandidatu. Seimelio rinkimų komisija Jesucio žudikams, kurie buvo Lietuvos teismo nuteisti ir po atlikimo dalies bausmės amnestuoti, pripažino rinkinių teises. Agitatorių sukurstyti kelių mokyklų mokiniai atsisakė mokytis lietuviškai, išmėtė iš mokyklos valstybės ženklą.

Pažymėtina, kad šiomis dienomis pas prezidentą ir vyriausybės narius lankėsi Klaipėdos krašto lietuvių organizacijų atstovai.

Bus policininkas. — Princas Chalermboot iš Siamos, atvažiuo į Ameriką, kur studijuos policijos darbo metodus.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by

Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Table with subscription rates: Brooklyn ir užsienio: \$7.00, Metams \$3.75, Pusei metų \$2.00, Treiems mėnesiams \$1.65, Vienam mėn. \$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje Metams \$5.00, Pusei metų \$2.75, Treiems mėnesiams \$1.65, Vienam mėnesiui \$0.75

Visais reikalais adresuokite: Lithuanian Press Corporation 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas, J. Smitkus — Vėdėjas, S. E. Vitaitis — Redaktorius

ISIVAIZDUOTAS AUTORITETAS

Keli metai atgal buvo įkurta visuomeninė organizacija— Amerikos Lietuvių Sąjunga. Iki šiol ši organizacija jokių žymenių veikimu Amerikos lietuvių gyvenime nepasireiškė. Kiek ji turi kuopų ir narių, visuomenė nežino, nes jos veikimo planai Amerikos lietuvių gyvenime nebuvo ir nėra. Žinome tik tiek, kad šios sąjungos skyrius gyvuoja Brooklyne, kurį sudaro keli ar keliolika narių.

Šitai sakome ne tikslu Amerikos Lietuvių Sąjungą pažeminti ar jos tikslams pakenkti. Žinome, kad ji yra tautinės krypties lietuvių organizacija ir mes linkime jai geriausio pasiekimo. VIENYBĖI, kaip tautiškosios visuomenės dienraščiai, yra miela kiekviena tautinė organizacija, kiekviena draugija, kuri tik lietuviškus darbus dirba.

Bet gi negalima nepriminti, kad Amerikos Lietuvių Sąjungos vadai įsivaizduoja save perdideliais autoritetais. Jų manymu, niekas neturi teisės skelbti tautinius darbus dirba, jei tu darbu sąjunga nėra užgyrus. Pagal jų įsivaizduotą autoritetą niekas neturi teisės tautininkais vadintis, kurių Amerikos Lietuvių Sąjungos keli vadai tokiais nepripažino. Jiems Amerikos lietuvių tautiškas yra tik sąjungoje.

Niekas negali uždrausti Amerikos Lietuvių Sąjungos vadams save tautininkais vadintis. Bet gi jie neturi jokios teisės ir jokio autoriteto spręsti apie kitų tautinės srovės grupių tautiška. Daugiau nei juokinga, kuomet tie keli veikėjai nusprendė, kad peraiti vasarą įvykusi Scanton, Pa., tautinės srovės konferencija nebuvo tautininkų konferencija ir negali tokią vadinti. Jų nuosprendžiu, toji konferencija neturėjo teisės nei Amerikos Lietuvių Tautinės Tarybos sudaryti.

Vyrai, per daug nerimta tokį ne esama ir niekieno nepripažintą jums autoritetą demonstruoti. Patys gerai žinote, kad mūsų tautinėje srovėje yra Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, Amerikos Lietuvių Tautinio Jaunimo Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba, Amerikos Lietuvių Legionas, Tėvynės Mylėtojų Draugija ir kt. Turime visą eilę grynai tautinių kolonijų draugijų ir veikimo ratelių, kaip: Brooklyno Tautininkų Klubas, Lituanikos Klubas, mergaičių Birutės Draugija ir kt. Kiekvienoje lietuvių kolonijoje rasime tokių grynai tautinių draugijų ir chorų. Ne-jaugi šios visos organizacijos ir draugijos nėra tautiškos ir ne tautinius darbus dirba? Tokias išvadas gali daryti tik absurdis gyvenanti žmonės.

Amerikos Lietuvių Sąjungos vadai tokį įsivaizduotą autoritetą demonstruodami nepatarnauja nei savo organizacijai, nei bendram Amerikos lietuvių tautiniam darbui.

SPAUDOS APŽVALGA

Pasakyti Galima, Bet Kas Daryti?

Laisvė cituoja Draugo žodžius, kad Lietuvai, matyti, kito helio nėra "tik šokti kaip Hitleris gros". Lietuvai tai pavojinga, Laisvė pasakoja, ir "mes visi turime pasisakyti prieš tokį šokį".

Pasisakyti galima, bet kas daryti? Kolį kita šoki šokti? Prisdėjimo prie Sovietų Sąjungos? Prisdėjimo prie Lenkijos? Lietuva nepaspėtu nei prasižioti apie prisdėjimą prie Sovietų Sąjungos, kaip vokiečiai ir lenkai pasijutę kariuomenes okupuoti "komunistinę" Lietuvą. O prie lenkų joks lietuvis nenori geruoju prisidėti.

Apie Raštą ir Kriklą

Dėl Lietuvos prezidento rinkimų sistemos Laisvė rašo: "Į savivaldybių suvažiavimus perkoštu perkosti atstovai į apskričių miestus, o čia išrinkti atstovus vykti į Kauną. Apskričių suvažiavimams jau išanksto nuskirta savi pirmininkai. Štai, kokios komedijos!"

Komedijos, ar ne, bet panašu į rinkimų sistemą mieloje Sovietų Sąjungoje. Ten, taip pat, vienos partijos vadai paeisčia sau ir atstovus ir pirmininkus ir savivaldybes ir seimus ir viską kita. Sovietų Sąjungoje net įdomiau: dalis tų visų "rinktų" atstovų kažkaip staiga kartais pradngsta. Spėjama, pas Abromą įvažiuoja, bet "rinkikams" bijoma tai pasakyti.

Kas galima lydekai, kodėl negalima kvakei? Jei tokia sistema gera Sovietų Sąjungoje, "pažangiosios demokratijos" krašte, kodėl ji negera Lietuvai? Čia vėl ateisime prie išvados, kurią šalto proto Amerikos lietuviai jau seniai pasidarė: tiems, kurie pritaria Lietuvos vyriausybei, bile kokia rinkimų sistema gera; tiems, kurie jai nepritaria, arba vis į Maskvą įkvėpimo žiūrėti ir tobuliausia rinkimų sistema bus negera; net tokia, kuri praktikuojama Maskvoje.

Ideologinis Raštas

Katalikų Darbininkas (su lapkr. 4 numeriu) pradėjo spausdinti popiežiaus Leono Trylikto encikliką "Rerum Novarum", paskelbtą geg. 15, 1891. Joje išdėstoma katalikų pažiūra į šios gadynės visuomeninius klausimus. Laisvė rašo: "Šis raštą sustato ir klausimų eilę, kuriuos risant, galima giliau apie enciklikos mintis pagalvoti."

Lietuvio Laivyno Akademijon

Darbininkas praneša apie paskyrimą Juozo V. Peserevičiaus į Annapolio akademiją, kuri ruošia Amerikos karo laivynui viršininkus. Tokie paskyrimai, paprastai, daromi kongresmonų patarimu ir įsiūlymu, bet kandidatai turi išlaikyti visus griežtus mokslo ir sveikatos kvotimus. Peserevičiaus akademijon įstatė Conn. kong-jamas, pas Abromą įvažiuoja, bet "rinkikams" bijoma tai pasakyti. Vyt. Širvydas

TRUMPAI ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Žydai prieš vaudonusius ir fašistus

Žydų federacijų vadai šaukia virš milijono čia gyvenančių savo tautiečių milžiniška kova stoti prieš komunizmą ir fašizmą. Tų federacijų vadai daugumoje yra karo veteranai.

Matyti, kad žydams komunizmas ir fašizmas įsipyko iki gyvo kaulo. Jeigu jie būtų nusistatę tik prieš fašizmą, tai daug nereikėtų kalbėti, nes socialistinis fašizmas žydams daug pakenkė. Bet kadangi jie aštriai išsėina prieš komunizmą, tai matyti, kad čia yra kažkas dvokiančio. Juk žydai buvo vieni iš didesnių komunizmo rėmėjų ir pasekėjų.

Bet matyti, kad jie jau atsikando to išlusio neteisingo rojus pranašavimų ir žaidinių.

Kas užmokės?

Kada praėjo aidas prisirusimo karui, tai dabar pradeda ma skaičiuoti tų išlaidų sumos ir apmokėjimo reikalas. Kiekviena valstybė, kuri ant greitųjų ruošėsi karan, dabar viena kitos klausia "kas užmokės". Sakoma, kad virš vieno bilijono dolerių nepadengs tų visų išlaidų. Tik viena Anglija pasisako, kad jai kainavo iki \$600.000.000. Prancūzija sakosi, kad jai kainavo iki septynių bilijonų frankų. Vokiečiai skundžiasi, kad jiems kainavė iki šimto milijono markių. Čekoslovakams kainavo irgi didelė suma pinigų.

Sakoma, dujinių kaukių Vokietijoje, Anglijoje, Prancūzijoje ir Italijoje buvo parduota už \$50.000.000. Eina nusiskundimai, kad kaukės perbrangios. Iš Londono žmonių iškraustyta į tolimesnes vietas apie 250.000. Jie reikalauja užmokėti.

Ar gali būti tikras tikslas?

Dirvos redakt. Karpius nesenai per VIENYBĖS skiltį šiandien, pareiškė savo tikslą mintį apie Tautinės Tarybos būsima eiga. Svarbu, kaip jis išsireiškė, kad Tautinė Taryba yra sutvėrta ir tikslu palaikyti

tautinę Sandarą ir Tėvynės Mylėtojų Draugiją. Bet nieko nepaminėjo apie kitą pusę tautininkų, kurie iš Brooklyno pasiuntė savo skaitlingą skaičių tautininkų dalyvauti Scanton konferencijoje. Su šiu tautininkų prisidėjimu buvo išrinkta Tautinė Taryba, kuri privalo tarnauti abiejų pusių tautininkams, nieko nepareiškiant nei palaikant vienpusišką palinkimą vienai ar kitai grupei.

Jeigu bus suprasta sulig Karpius pareiškimu, kad T. Taryba tarnaus vienai pusei, tai antroji pusė bus apvilta. Žinoma, toks atsitikimas neprievės mūsų tautinių jėgų prie vieno branduolinio veikimo.

P. Karpius lankydamsis Brooklyne visgi pamiršo užsukti į vietas tautininkų klubų ir pasitarti bendrais veiklos reikalais ir kitais klausimais.

Vincas J. Vyšninskas.

TAUTIŠKI PIPIRAI

Karpius atvykęs į Brooklyną, diržu išpėrė kailį Klingai, dr. Venciui ir Valaičiui, kam jie suleido komunistų ožius į tautiškus kopistus.

Prasti piemens, kad svetimus gyvulus leidžia į savo daržą ganytis. Vyras esi Karpiau!

Jeigu Vitaitis būtų šakotas medis ir po juo būtų padėta virvių, tai iš po nakties ten rastum kabant visus bendro fronto redaktorius.

Kaip tuos redaktorius "nuštildo" už kabinėjimąsi prie kito, tuomet jie patys, savo tarpe, vienas kitą durniais vadina.

Jeigu jie vienas kito laikraščio neskaitytų — iki šiol jie nežinotų durniais buvę...

Už tokį jų elgesį Marksas pasakytų: "Ar tik durnius gaudyt iš mano teorijos išmokote".

Is visa to išsėina naujo testamento biblija: socializmas įlindo į komunizmą, o tas į bolševizmą. Gi lietuviški marksai (Grigaitis, Bimba, Prūseika ir kiti) lenda į durnalizmą...

Plaušinis

LIETUVIŲ KALBOJE LITERATŪRA

Rašo JONAS POŠKUS, Jr.

(Tęsa)

KRISTIJONAS DUONELAITIS

Nuobodžio ir bespalvės 17 amžiaus raštijoj Mažorjoj Lietuvoj pasirodo vienas žymus talentas, tai Kristijonas Duonelaitis. Jis davė pradžią pasaulinei lietuvių literatūrai.

Duonelaitis gimė 1714 metais sausio 1 dieną Lazdyneliuose, netoli Gumbinės. Tėvas buvo dvarininkas. Jis mirė palikdamas žmoną su septyniais mažais vaikais. Kristijonas turėjo mokytis prieglaudoj Kėsdamas dažnai net ir badą. Vėliau baigė Karaliaučiaus universitetą, teologijos skyrių. Ten jau studijavo graikų, lotynų kalbas ir klasikų (senovės Rymo ir Graikų rašytojų kūrinius, kaip antai: Vergiliaus "Eneida", Bukolikas "Aezijodą" ir t.t. Sulaukęs 22 metų amžiaus paskirtas Gumbinėje vargonininku (mokytojo padėjėju), po 7 metų paskirtas Tolinkiemų klebonu. Ten ramiai gyveno iki mirties. 1780 m. vasario mėn. 18 dienos (gyveno 66 metus). Sakydavo pamokslus vokiškai ir lietuviškai. Eidamas kunigo pareigas dirbo ūky, mėgo techniką, net pats pasidarė fortifikonius, termometrus ir t.t. Buvo muzikas, savo eiles ir dainas svečiams padeklamuodavo ir paskambindavo.

Kai Duonelaitis gyveno, buvo paprotys sakyti pamokslus net eilėmis. Protestantų pamaldų centre buvo įprasta giedojimas, todėl ir Duonelaitis tur būt šių dviejų motyvų vedamas rašė eiles, kurioms pats pasidarydavo gaidas. Didžiausią garbę sau užsipelnė savo kūriniu "Metai." Jis susideda iš 4 dalių: "Pavasario linksmybės," "Vasaros darbai," "Rudens gerybės," "Žiemos rūpesčiai." "Metai" rašyti dalimis, nes nenorėta jos risti. Sudėjo jas leidėjai dėl panašaus turinio. "Metai" parašyta heksametais, taigi pirmi lietuvių kalboje heksametai. Šiame veikalė autorius vaizduoja prūsų lietuvių gyvenimą, jų laimes ir nelames, vargus ir džiaugsmus. Duonelaitis vaizduodamas kaimo žmonių gyvenimą, rašo artojų kalbos žodžiais ir posakiais. Tokios gražios kalbos, tokio gyvumo ankstyvesniuose raštuose nėra. Duonelaitis "Metuose" yra daug svetimų žodžių, bet jie labai įaugę į lietuvišką mąstymo būdą ir kalbos gyvumui nekenkia. Jie išmesti, negalima nesugadinus kūrinio poezijos. Pav. dūšia, sūdžia, griekas, prova, vėžlybos (mandagus).

Vokiškumai: plėcka, tropyti, stelioti, žegnoti, laduoti ir kt.

Lenkiškumas: česas, kobatas, klapas, blūznas ir kt.

"Metų" reikšmė—nors ten tipai neaiškūs, daug pamokymų, kartojimūsi, nešvelnių posakių, bet visas kūrinytis turi daug vertės. Jis tartum pašvaistė tarp grynai tikiybinių raštų. Nors ir tenai moralizuojama, bet šie pamokymai yra paprasto kaimo gyvenimo. Parašytas klasine forma (egzametrai). Tuo parodyta lietuvių kalbos poezijai tinkamumas. Jame atspindį to laiko gyvenimas, papročiai, lietuvių skirtingos ypatybės. Dėl senų papročių autorius nemėgsta lietuvių liaudies dainų, bet nori palaikyti savitą lietuvišką kultūrą. Bendrai, skaitančiam nuotai, ka labai maloni.

Duonelaitis raštuose daugiasia vietas užima būrių gyvenimo vaizdai. Šale būrų gyvenimo gyvai vaizduojama ir gamta.

Tačiau žinome, kad Duonelaitis iš profesijos buvo kunigas. Todėl pirmoje eilėje jam rūpi mokyti žmones doro gyvenimo. Jam rūpi, kad jo parapijonys būtų dori žmonės, ištikimi Dievui ir karaliui. Ši mintis per visus jo kūrinius ypač pasakėčiose jis vaizduoja nekaltai skriaudžiamus būrus ir ponų negailestingumą. Bet ir čia kaip kunigas atvaizdavęs visą būrų padėtis sunkumą, nekursto prieš ponus, bet liepia sutikti su Dievo valia ir kantriai kentėti.

Duonelaitis "Metai" yra ne tik lietuvių literatūros istorijoje vienas gražiausių kūrinių, bet užima tam tikrą vietą ir pasaulinėje literatūroje. Lietuvių literatūroje "Metai" baigia senąją ir pradeda naująją gadyne. Su senąja gadyne riša kai kurios rašto kalbos ypatybės, kaip daugybė svetimbių, liaudies dainų neigimas, bet savo eiliumu ir pasauliniu turiniu "Metai" yra naujosios gadynės pradžia.

VILNIAUS UNIVERSITETO LAIKMETIS

17-19-tas šimtmetis literatūros nupuolimo laikmetis. 19 šimtmečio pradžioj ateina gyvesnė srovė, šio šimtmečio buvo tokios priežastys:

- 1. Žemaičių konservatizmas palaikęs nenutautusius bajorus.
2. Politinės atmainos, atėjusios iš lenkų globos ir atidavusios Lietuvą į provoslaviskos Rusijos rankas, suvaržiusios seną gyvenimą.
3. Šviesuomenės susidomėjimas lietuvių kalba ir papročiais.
4. Vilniaus universitetas paraginęs rinkti tautosaką, etnografinę medžiagą, išleidęs daug mokančių ir mylinčių tą kraštą žmonių.
(Bus daugiau)

Naujieji Ukmergės Respublikos Prezidento Antano Smetono s vardo gimnazijos rūmai, šio mis dienomis atidaryta, dalyvaujant Respublikos prezidentui. Iš kraštų gimnazijos meniški papuošimai.

VIENYBĖ

BALTIJOS DRAUGIŅUMO VAKARIENĖ

Baltijos Amerikos Draugijos susirinkimas įvyko naujose Estų Švietimo Dr-jos patalpose, 15 E. 125 St., New York, N. Y. š. m. lapkr. 6 d.

Skaitlingas susirinkimas užgyrė komisijos planus surengti bankietę ir balių Pabaltijo valstybių 20 m. nepriklausomybės sukakčiai pagerbti. Bankietas įvyks Cornish Arms hotely, 8th Ave. ir W. 23 St., New York, sekmdienį, gruodžio 10 d. Bilietai po \$2 asmeniui. Po vakarienės bus šokiai.

Tikimasi, kad vakarienėje dalyvaus Lietuvos ir Latvijos atstovai Vašingtone, vietos Lietuvos, Latvijos ir Estijos gen. konsulai. Vašingtone Baltijos Amerikos Dr-jos atstovai, ir platūs visų trijų tautų visuomenės sluogsniai. Rengėjų komisiją sudaro adv. K. Jurgėla, J. Dumčius, E. Deerik, H. W. Lienors ir K. Stankevics.

Savitarpio pažintis plečiant, numatoma New York'o latvių ir estų kolonijoms demonstruoti br. Motuzų filmas iš Lietuvos gyvenimo, prikeriantį šį tų ir iš Latvijos bei Estijos gyvenimo. Estų Klubas turi kultūrinių filmų apie Estiją ir vėliau Draugija galės jas demonstruoti mūsų visuomenėi.

1939 metais, Pasaul. Parodos laiku, numatoma surengti Pabaltijo Tautų Bazarą, kame būtų skleidžiami liaudies dirbinių ir tų valstybių gaminiai.

Lietuvių visuomenė raginama plačiau susidomėti Pabaltijo tautų bendradarbiavimu: paremti šios draugijos pramogas ir stoti nariais.

Tel. Market 3-5357

Michael Akialis, Jr.
Laidotuvių Direktorius
195 Adams St., Newark, N.J.

Clement Voketaitis

ADVOKATAS
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.

Tel. Triagls 5-3622

168 GRAND STREET,
Tel. Evergreen 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ

Perkė savo Williamsburgo ofisą
822 BEDFORD AVE
netoli Taylor St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 7-1312
PRIMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J

PAMINĖTA PASAULINIO KARO PALIAUBŲ DIENA

Pereitą penktadienį visame Amerikos kontinente plačiai su iškilėmis ir paradais paminėta pasaulinio karo užbaigimo diena.

Didysis New Yorkas irgi minėsinai tą dieną prisiminė. Vieniūoliktą valandą dienos metu Madison Square minios žmonių, Amerikos sauszemio ir jūrų kariai dviemias rimties minutėmis prisiminė žuvusius Didžiojoje Kare ir juos pagerbė.

Kitose miesto dalyse Amerikos įvairių tautų legionieriai, skautai ir tūkstantinės minios žmonių griežiant orkestrams paradavo. Iškilmių vietoje buvo pasakyta eilė kalbų prisimenant baisias praėjusio Didžiojo Karo žaizdas ir praradimą milijonų gyvybių. Majoras LaGuardia savo kalboje griežtai paneigė diktatūrą ir iškelė demokratiją.

Dvidešimts metų prabėgo nuo baisaus Didžiojo Karo pabaigos, bet žmonija nešioja ir dar ilgai nešios tą gilią žaizdą, kuri paliko gilią žymę pasaulyje ir žmonėse.

DARIAUS-GIRENO 1-SIS POSTAS PERSITVARKE

Lapkričio 9 d. Angelų Karalienės parapijos salėje įvyko skaitlingas metinis ALL Darius-Gireno 1-jo Posto susirinkimas.

Išklausius Legijono 5-jo Seimo atstovų pranešimų, susirinkimas užgyrė Vyr. Štabo vietinių pareigūnų ir atstovų nutarimus.

Legijono 8-tas Seimas įvyks New York'e 1939 m. rugsejo mėn. Lietuvos Dienu bus rugs. 10 ir ta proga legionieriai sukviets kelis šimtus savo uniformuotų narių ir Moterų Talkos narių dalyvauti eitynėse.

Postas mielai priėmė Lietuvos gen. konsulo kvietimą dalyvauti komitete Lietuvos Dienai Pasaulinėje Parodoje organizuoti, ir į lapkr. 27 d. posėdį išrinko atstovais adv. K. Jurgėlą ir J. Levandą, o pavaduotojais V. Daukintą ir V. Trainį.

Kaip ir praityje Postas užsakė gedulo mišias už žuvusius ginklo draugus. Pamaldos buvo Karo Paliaubų Dienoje Angelų Karalienės bažnyčioje. Garbės sargybą parūpino posto nariai ir jaunuolių orkestras. Pamokslą sakė posto narys kun. J. Laurynaitis.

Postas išklaušė palankių pranešimų apie savo balių ir vėliau šventinimo iškilmes, kurios įvyko lapkr. 12 d. SLA salėje, dalyvaujant latvių ir estų atstovams.

Susirinkime išrinktas naujas Posto štabas: vadas V. Dau-

kintas, pavaduotojais K. Pilėnas ir P. Sarkus, adj. V. Trainis, ūkvedys V. Kuras, kapelionas J. Levanda, teisėjas J. Očikas, inspektorius J. Smitrus, gydytojas Dr. Edv. V. Žukauskas, budėtojas J. Gudelis, Amerikos vėliavininkas J. Simonis, Lietuvos vėliavininkas P. Mikalauskas, Posto vėliav. V. J. Vyšnius, sargybiniai P. Kubilius ir A. Grigaliūnas.

MOTERŲ VIENYBĖS SUSIRINKIMAS

Šį trečiadienį, lapkričio 16 d. 8 val. vak. šaukiamas Moterų Vienybės socialis susirinkimas, kuris įvyks Susivienijimo salėje, 197 Grand Str., Brooklynė.

Visos narės ir prijaučiančios kviečiamos susirinkime dalyvauti. Yra reikalas apsvarstyti daug organizacijos bėgamųjų reikalų ir t.t. Susirinkime kalbės atstovai iš didžiausios Amerikos labdaringos organizacijos ir bus plačiau supažindinama su veikimu ir tikslu.

Valdyba.

OPERETĖS CHORAS RENGIA SEIMYNIŠKĄ BANKIETĖLĮ

Pereitą penktadienį po įvykusios choro repeticijos choro valdybos nutarta surengti šeimynišką choro bankietėlį—vakariene. Vakariene rengti buvo įnešta narių per pasikalbėjimus choro veiklos ir viešesnio pasireiškimo reikalų.

Šeimynišką bankietėlį—vakariene nutarta surengti lapkričio mėn. 25 d., penktadienį po bendros choro repeticijos. Kviečiami atvykti chorui prijaučiančiai ir būti nariais. Į vakariene choro nariai prašomi atvesti savo draugus ir pažįstamus.

Rep.

Nesusipratimai Newarko lietuvių parapijoje

NEWARK, N. J.—Čia ilgykus laikus geram sutikime gyvenimo klebonas ku. Ignas Kelmelis ir muz. Antanas Stanišauskas. Paskutiniu laiku įvyko jų nesusipratimas ir dabar rimtesnieji parapijonai prisibijo, kad tas gali pakenkti parapijos reikalui, kuri, o ypatingai finansiniu atžvilgiu ir taip ne per stipriausiai laikėsi. Būtų gerai, kad šitas reikalas baigtųsi be didesnių kivirčių, nes priešingai gali priversti parapiją prie bankruto, o tai būtų nuostolis dėl visų lietuvių.

T.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

NAUJŲ METŲ BALIUS

SUTIKTUVIŲ

MOTERŲ VIENYBĖ

NEPRIGULMINGO KLUBO SŪSIRINKIMAS

Šiandien, antradienį lapkričio 15 d. 7:30 val. vak. šaukiamas naujo susirogizavusio Lietuvių Neprigulmingo Klubo susirinkimas. Susirink. įvyks 18 Scholes Str., patalpose. Bus renkama Klubo valdyba, komisijs ir svarstomi svarbūs Klubo reikalai ir tvarkymosi klausimai.

Nariai ir prijaučiantieji kviečiami susirinkime dalyvauti.

Organizatoriai.

Mirė gerai žinomas New Haveno veikėjas

Mums praneša, kad lapkričio 12 d. po ilgos ligos mirė geras lietuvis vienybietis—Antanas Pilvelis. Dideliam nučiudime paliko savo žmoną, sūnų ir dvi dukteris. Laidotuvės įvyksta antradienį, lapkričio 15 d., 2-rą val. po pietų.

T.

SERGA HUGO PEIL

Plačiai pažįstamas lietuvių visuomenėi estų veikėjas ir nepriklausomybės karo veteranas Hugo Peil šiuo metu sunkiai serga. Net trim atvejais jo draugai atidavė jam savo krautuvių pareiškė jo šeimai užuojautos.

PLEČIA BIZNĮ

P. Lisausko vedamoji Kleen-Kol bendrovė neseniai pirkė naują sunkvežimį—tanką kuro aliejui vežioti. Dabar bendrovė galės savo klientams pristatyti aliejų nuosavu tankvežimiu

Būk tikras, kad pirksi sau vyną ir *degtinę žinomiausiu Krautuvių

MANHATTAN LIQUOR
Krautuvių ypa didžiausia ir parduoda žemiausiomis kainomis visame Williamsburge

264 GRAND ST., kampas Roebing Str. Brooklyn, N.Y.

Mums pasisekė gauti dar vieną siuntinį šio **GERO PIRKINIO**

OLD MR. BOSTON gryna (straight) degtinė, 2 metų senumo, 100 proof \$1.29
Reguliarė kaina \$1.95

Didžiausias pasirinkimas visokausių rūšių degtinių
Tel. Evergreen 7-1645 License No. L886

KLAUSYKITE LIETUVIŲ RADIO VALANDŲ

VAD. VINCUI MATUSEVIČIUI

Iš didžiulės Radio Stoties WBNX — 1350 Klc.

Antradienio, ketvirtadienio ir šeštadienio 9 valandą rytais

Radio Valandos Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 10 valandos vakare

390 Lorimer St.,

Brooklyn, N. Y.

Telefonas Evergreen 7-3787

KNAPP MANSION SALEJE
554 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

ŠEŠTADIENI,

Gruodžio-Dec. 31

Visas pilnas skiriamas labdarystei
Įzanga \$3.50 Pradžia 8 v. v.

VINCAS J. DAUNORA
APTEIKORIUS
TIKRA LIETUVIŠKA
APTEIKA
LIETUVIS PAS LIETUVI
229-BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 4TH GATVĖS
BROOKLYN-NEW YORK

BROOKLYN LABOR LYCEUM

SALE IR PARKAS

Vedėjas J. H. HOFMANN,
947-959 Willoughby ave
BROOKLYN, N. Y.

Didelės ir mažos salės baliams, koncertams, vestuvėms ir susirinkimams. Parkas piknikams ir žaidimams.

Didelė moderni scena—Moderniški įrenginiai—Grazūs kambariai

Telefonas STagg 2-3842

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ

Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS

Namie gamintį ledai (Ice Cream)

Geriausi užkandžiai

ALUS IS KRANO IR BONKUTEMIS

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 4 7142

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

66o Grand St., Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. Evergreen 7-4335

Koplyčia Laidotuviems

Estate of A. J. VALANTIEJUS

Manager T. FRED. LESEZRE

54-41 72nd STREET, MASPETH, L. I., N. Y.

Telephone NEWton 9-4464

BARRY P. SHALINS

(BALINSKAS)

84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. Virginia 7-4499

Koplyčia Laidotuviems

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS

Tel. Evergreen 8-9770

Phone STagg 2-0783

Night HAVemeyer 8-1158

JOSEPH LE VANDA

NOTARY PUBLIC

337 UNION AVENUE,

BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

TARZANAS DRĀSUOLIS

24. Tarzanas išsukio iš merginos rankų ir iškėlė ją į paviršį. Bet ji nesiliovė griebusi savo gelbėtoją ir šaukusi pagalbos. Nors Mariutė Brooks buvo narsi mergina, bet šis kelių minučių baisusis vaizdas taip pariklėdė jos nervus, kad ji pati nežinojo ką bedaranti. Mirtis žlūrėjo jai į akis!

Tarzanas suprato, kad jei nesuvaldys merginos, turės priegerti abudu. Nesidrovėdamas jis smogė kumčiumi jai į smakrą. Skaudus smūgis apsvaigino merginą ir ji daugiau nesikabinėjo. Tarzanas lengvai išplaukė su ja į krantą. Mariutė Brooks buvo išgelbėta iš krakodilias ir iš vandenio...

...Pastaciūs palapines nakvonei, Jeffas Biggers pasigedo Mariutės. Niekam nesakydamas, jis išėjo jos ieškoti. Nors jis nesitikėjo bet kokio pavojaus, bet tikėjosi esant progai pasilikti su Mariute vienudu, Bobui nematant. Gal pasiseks su ja pasikalbėti, jai savo širdies jausmus atverti.

Kiek paėjęs Jeffas išgirdo Mariutės riksmą. Jis bėgo greitai prie upelio. Atbėgęs pamatė, kaip kažkoks nuogiūsius, turbūt laukinis žmogus, traukia už rankos iš vandenio Mariutę. Jeffas tuoj pamane, kad Mariutė pagrobė laukinis žmogus, dėlto skubiai pakėlė savo šautuvą ir šovė į Tarzaną!

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis